T089 ATĐ 1 (09) Luận A Tỳ Đạt Ma Tập Dị Môn Túc Q9-Bốn Pháp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 9

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC
QUYEÅN 9
Phaåm 5: BOÁN PHAÙP, Phaàn 4

Boán thöù nhieáp söï: 1. Boá thí nhieáp söï. 2. AÙi ngöõ nhieáp söï. 3. Lôïi haønh nhieáp söï. 4. Ñoàng söï nhieáp söï. - Theá naøo laø boá thí nhieáp söï? Ñaùp: Boá thí noùi ôû ñaây, nghóa laø ngöôøi thí chuû boá thí cuùng döôøng cho caùc Sa-moân, Baø-la-moân, nhöõng keû ngheøo khoå, ngöôøi tu haønh khoå haïnh, keû aên xin v.v... caùc thöù aên uoáng, thuoác thang, y phuïc, traøng hoa caøi toùc, caùc chaát thôm ñeå thoa xöùc, nhaø cöûa phoøng oác, ngoïa cuï ñeøn ñuoác cuøng caùc thöù caàn duøng. Ñoù laø boá thí. Laïi nhö Ñöùc Theá Toân noùi vôùi Tröôûng giaû Thuû: "Naøy Tröôûng giaû! Neân bieát trong caùc thöù boá thí thì phaùp thí laø toái thöôïng". Ñoù laø boá thí. Coøn nhieáp söï, laø do vieäc boá thí naøy maø thaân caän gaàn guõi thaâu nhieáp khieán cho moïi ngöôøi cuøng thaân thieát yeâu meán nghe lôøi nhau. Nhö theá laø boá thí cho caùc loaøi höõu tình thì coù theå gaàn guõi thaâu nhieáp khieán moïi ngöôøi cuøng thaân thieát meán yeâu phuïc tuøng nhau. Theá neân goïi laø boá thí nhieáp söï. - Theá naøo laø aùi ngöõ nhieáp söï? Ñaùp: AÙi ngöõ noùi ôû ñaây coù nghóa laø lôøi noùi vui veû, thuù vò haáp daãn, maët maøy töôi taén deã nhìn, lôøi noùi eâm aùi khoâng buoàn phieàn hôøn giaän, luoân luoân mæm cöôøi tröôùc khi caát tieáng. Tröôùc heát neân noùi lôøi vui veû an vui voã veà, noùi lôøi eâm aùi deã meán haáp daãn quyeán ruõ moïi ngöôøi. Thí duï noùi: Quyù vò môùi ñeán ñaây vieäc ñôøi coù deã chòu chaêng? Coù luoân ñöôïc an laïc chaêng? Caùc vieäc aên uoáng y phuïc ngoïa cuï, tieàn cuûa vaø caùc thöù vaät duïng khaùc coù khoù khaên laém chaêng? Caùc vieäc nhö theá neân duøng lôøi thaêm hoûi an uûi ñem an oån vui veû ñeán cho moïi ngöôøi neân goïi laø lôøi daãn duï (thieän

lai ngöõ). Nhöõng ñieàu vöøa noùi ôû ñaây hoaëc noùi ôû tröôùc thì goïi chung laø aùi ngöõ caû. Laïi nöõa, nhö Ñöùc Theá Toân noùi vôùi oâng Tröôûng giaû Thuû: "Neân bieát trong caùc lôøi noùi thì aùi ngöõ laø quyù baùu cao caû nhaát ñoù", nghóa laø

khuyeân baûo höôùng daãn caùc Thieän nam tín nöõ cuøng baø con quyeán thuoäc haõy laéng tai chuù yù nghe phaùp, luoân luoân dieãn giaûng phaùp maàu, luùc naøo cuõng tìm caùch khuyeân raên daïy baûo, luoân luoân phaûi coù moät ñònh höôùng, moät lyù töôûng ñeå thöïc hieän hoaøn thaønh (quyeát traïch). Ñoù goïi laø aùi ngöõ. Coøn nhieáp söï, töùc laø do aùi ngöõ ñoái vôùi taát caû maø coù theå gaàn guõi thaâu nhieáp khieán moïi ngöôøi ñeàu thaân thieát tuaân phuïc meán yeâu nhau. Nhö theá maø duøng caùch aùi ngöõ ñoái vôùi taát caû chuùng höõu tình ñeå thöïc hieän söû duïng caùc muïc ñích treân. Theá neân goïi laø aùi ngöõ nhieáp söï. - Theá naøo laø lôïi haønh nhieáp söï? Ñaùp: Lôïi haønh noùi ôû ñaây nghóa laø khi coù ngöôøi laâm phaûi troïng beänh hoaëc chaúng may gaëp phaûi nhöõng tai aùch khoán ñoán khoå sôû khoâng ai cöùu giuùp..., thì lieàn khôûi loøng töø bi maø ñeán nôi thaêm vieáng, duøng haønh ñoäng vaø lôøi noùi vôùi moïi phöông caùch kheùo leùo maø nuoâi naáng phuïng döôõng saên soùc chaêm nom, hay tìm phöông caùch cöùu giuùp ñeå cho thoaùt khoûi. AÁy goïi laø lôïi haønh. Laïi nhö Ñöùc Theá Toân noùi vôùi oâng Tröôûng giaû Thuû: "Naày Tröôûng giaû! OÂng neân bieát lôïi haønh laø moät phöông caùch quyù baùu cao caû nhaát. Vì ñoái vôùi keû chaúng coù loøng tin, chaúng bieát tin, hieåu ñieàu phaûi traùi thì neân khuyeân duï höôùng daãn thaâu phuïc, xaây döïng loøng tin cho hoï ñöôïc ñaày ñuû veïn toaøn. Neáu gaëp keû phaù giôùi thì vôùi lôïi haønh seõ khuyeân baûo khuyeán duï xaây döïng cho hoï coù giôùi haïnh ñaày ñuû. Coøn gaëp keû keo kieät tham lam thì cuõng tìm caùch khuyeán duï xaây döïng cho loøng boá thí roäng lôùn. Khi gaëp keû ñaàn ñoän ngu si coù trí tueä xaáu teä thì cuõng tìm caùch khuyeán duï xaây döïng cho hoï moät trí tueä saùng suoát troøn ñaày... Caùc vieäc nhö theá ñeàu goïi laø lôïi haønh". Nhieáp söï laø sao? Nghóa laø do söï lôïi haønh naøy ñoái vôùi moïi ngöôøi maø coù theå gaàn guõi thaâu nhieáp khieán ai cuõng tuaân phuïc meán yeâu nhau. Nhö theá maø duøng lôïi haønh ñoái vôùi moïi ngöôøi ñeå ñaït caùc keát quaû treân vaø khieán moïi ngöôøi ñeàu thöông yeâu tuaân phuïc. Theá neân goïi laø lôïi haønh nhieáp söï. - Theá naøo laø ñoàng söï nhieáp söï? Ñaùp: Ñoàng söï noùi ôû ñaây nghóa laø raát chaùn gheùt söï gieát haïi. Tìm moïi caùch kheùo leùo giuùp ñôõ baïn beø ñeå hoï cuøng chöøa boû söï gieát haïi. Laïi cuõng raát chaùn gheùt söï troäm cöôùp, vaø kheùo leùo giuùp ñôõ baïn beø ñeå hoï cuøng

traùnh boû vieäc troäm cöôùp. Ñoái vôùi daâm duïc taø haïnh cuõng raát laø chaùn gheùt, neân tìm caùch giuùp baïn beø cuøng traùnh boû. Ñeán nhö vieäc noùi doái cuõng raát gheùt, vieäc uoáng caùc thöù röôïu cuõng raát gheùt, neân tìm caùch kheùo leùo giuùp baïn beø cuøng töø boû. Caùc vieäc nhö theá v.v... ñeàu goïi laø ñoàng söï. Laïi nhö Ñöùc Theá Toân noùi vôùi oâng Tröôûng giaû Thuû: "Naày Tröôûng giaû! OÂng neân bieát ñoàng söï laø phöông caùch quyù baùu cao caû nhaát, nghóa laø caùc quaû A-la-haùn, Baát hoaøn, Nhaát lai vaø Döï löu ñeàu cuøng laøm vieäc ñoàng söï naøy caû neân goïi laø ñoàng söï". Coøn nhieáp söï laø sao? Nghóa laø do ñoàng söï naøy ñoái vôùi moïi ngöôøi maø coù theå gaàn guõi thaâu nhieáp khieán ai cuõng tuaân phuïc meán yeâu nhau. Nhö theá maø duøng ñoàng söï, ñoái vôùi moïi ngöôøi

ñeå ñaït keát quaû treân vaø khieán moïi ngöôøi cuøng thöông yeâu tuaân phuïc. Theá neân goïi laø ñoàng söï nhieáp söï, nhö Ñöùc Theá Toân noùi keä: Boá thí vaø aùi ngöõ, Lôïi haønh cuøng ñoàng söï, Nhö ñuùng choã neân noùi, Goàm thaâu caû theá gian. Boán nhieáp söï nhö theá, Neáu theá gian khoâng coù, Thì con ñoái cha meï, Cuõng chaúng coù hieáu döôõng. Vì coù caùc nhieáp söï, Maø coù phaùp tuøy chuyeån, Neân keû ñöôïc ñaïi theå, Thaáy coù ích neân noùi. Boán loaøi (boán caùch sinh): Ñoù laø noaõn sinh, thai sinh, thaáp sinh vaø hoùa sinh. 1. Theá naøo laø noaõn sinh? (Sinh töø tröùng) Ñaùp: Nghóa laø tröôùc heát ôû trong tröùng, voû tröùng bao boïc sau ñoù môùi phaù vôõ tröùng maø chui ra. Ñaây laø nhö caùc loaøi naøo? Ñoù laø nhö caùc loaøi vòt, ngoãng, chim choùc, chim seû, nhoàng saùo, anh vuõ (veït, keùt) chim yeán, ly hoaøng, maïng maïng v.v... Caùc thöù chim, vaø moät loaøi roàng (boø saùt thaèn laèn), khuûng long coù caùnh, cuøng moät loaøi ngöôøi, vaø coù nhieàu sinh vaät cuõng ñeû tröùng..., töùc laø ñaàu tieân thì ôû trong tröùng, voû tröùng raøng ròt bao boïc, sau ñoù môùi phaù vôõ tröùng maø chui ra, ñeàu goïi laø noaõn sinh (sinh töø tröùng). 2. Theá naøo laø thai sinh? Ñaùp: Neáu caùc loaøi sinh vaät sinh baèng thai, thì ñaàu tieân ôû trong baøo

thai naèm trong töû cung, sau ñoù môùi phaù boïc nöôùc maø chui ra. Ñaây laø nhö loaïi naøo? Ñoù laø nhö caùc loaøi voi ngöïa, laïc ñaø, löøa, deâ, nai, traâu nöôùc, heo v.v.. vaø moät loaøi roàng, moät loaøi coù caùnh, moät loaøi quyû, moät loaøi ngöôøi vaø cuõng coù nhieàu sinh vaät khaùc sinh baèng thai. Töùc laø ñaàu tieân ôû trong baøo thai, naèm trong töû cung, sau ñoù môùi phaù boïc nöôùc maø chui ra... thì ñeàu goïi laø thai sinh. 3. Theá naøo laø thaáp sinh (sinh nôi aåm thaáp, öôùt aùt)? Ñaùp: Nhö caùc loaøi sinh vaät xoay vaàn ôû nôi aám aùp, xoay vaàn nôi thaám ñöôïm, xoay vaàn tuï hoïp, hoaëc taäp hôïp ôû choã phaân dô, hay nôi nöôùc ñoïng, hoaëc haàm xí caáu ueá, hay choã thòt caù sình thoái, hoaëc côm chaùo ñoå ngoaøi ñaát hay caùc buïi raäm coû raùc, hoaëc nöông choán röøng raäm, hay coû öôùt, hoaëc nöông vaøo caùc ñoáng laù trong hang hoá, hay ao ñaàm, vuõng hoà hay soâng suoái, bieån caû hoaëc nôi ñaát aåm öôùt..., maø sinh ra. Ñaây laø nhö caùc loaïi naøo? Ñoù laø nhö caùc loaïi: Deá meøn, böôùm ngaøi, ruoài muoãi, moái ve, caùc truøng trong caây gai v.v..., vaø coù moät loaïi roàng, moät loaïi coù caùnh, moät loaïi ngöôøi vaø caùc loaøi sinh vaät khaùc thöôøng bu quanh (xoay vaàn) choã aám aùp, roäng keå cho ñeán nöông vaøo bieån caû hoaëc nôi ñaát aåm öôùt..., maø sinh ra, ñeàu goïi laø thaáp sinh. 4. Theá naøo laø hoùa sinh? Ñaùp: Nhö coù caùc loaøi sinh vaät coù caùc boä phaän (chi phaàn) ñeàu ñaày ñuû, caùc cô quan (caên) khoâng thieáu soùt, nhöng khoâng coù choã döïa, nöông vaøo aùnh saùng maø sinh ra. Ñaây laø nhö loaøi naøo? Ñoù laø taát caû caùc loaøi Trôøi, caùc loaøi ôû ñòa nguïc, caùc loaøi trung höõu thaân, vaø coù moät phaàn roàng, moät phaàn coù caùnh, moät phaàn quyû, moät phaàn ngöôøi. Laïi coù caùc loaøi sinh vaät khaùc, caùc boä phaän ñaày ñuû, caùc cô quan khoâng thieáu soùt, khoâng coù choã naøo döïa, nöông vaøo aùnh saùng maø sinh ra, thì ñeàu goïi laø hoùa sinh. Coù boán thöù ñöôïc töï theå (maïng soáng): 1. Coù ñöôïc töï theå, chæ töï mình haïi mình, khoâng do ngöôøi khaùc haïi. 2. Coù ñöôïc töï theå chæ do ngöôøi

khaùc haïi, chaúng phaûi mình töï haïi; 3. Coù ñöôïc töï theå, maø mình vaø ngöôøi ñeàu haïi. 4. Coù ñöôïc töï theå mình vaø ngöôøi khaùc ñeàu khoâng theå haïi. - Theá naøo laø coù ñöôïc töï theå, chæ töï mình haïi mình chöù khoâng do ngöôøi khaùc haïi? Ñaùp: Neáu nhö coù caùc loaøi höõu tình chính mình coù theá löïc maïnh coù theå töï huûy maïng soáng mình maø keû khaùc duø coù theá löïc maïnh vaãn khoâng gieát ñöôïc hoï. Ñaây laø theá naøo? Nhö coù coõi Duïc coù nhieàu keû do ham vui chôi maø queân nghó nhôù ñeán caùc trôøi. Hoaëc khi ñi daïo chôi vì quaù vui thuù, traûi qua thôøi gian quaù laâu neân thaân theå meät moûi vaø yù nieäm queân maát. Do

nguyeân côù naøy maø phaûi cheát. Hoaëc coù coõi Duïc vôùi ngöôøi oâm loøng giaän döõ caùc trôøi. Hoaëc trong khi giaän döõ laïi voâ cuøng böïc töùc buoàn khoå, tröøng maét nhìn nhau maõi raát laâu, do ñoù maø ñaønh boû maïng. Laïi coù caùc loaøi höõu tình khaùc nöõa töï mình coù theå gieát cheát laáy mình chöù khoâng coù quyeàn löïc naøo coù theå gieát cheát ñöôïc hoï. Theá neân noùi laø coù ñöôïc töï theå chæ töï haïi mình, chöù khoâng do keû khaùc haïi. - Theá naøo laø coù ñöôïc töï theå chæ do ngöôøi khaùc haïi maø mình khoâng töï haïi? Ñaùp: Neáu coù caùc loaøi höõu tình töï mình khoâng coù theá löïc maïnh ñeå töï huûy, nhöng keû khaùc coù theá löïc maïnh seõ laøm haïi maïng soáng mình. Vieäc naøy ra sao? Nhö loaøi sinh vaät ñang ôû trong tröùng hay naèm trong baøo thai (coøn laø baøo thai) cuûa meï, hoaëc laø Yeát-thích-lam, AÙt-boä-ñaøm, Beá-thi, Kieän-nam, hoaëc Baùt-la-xa-khö..., caùc caên chöa ñaày ñuû, hoaëc chöa hoaøn haûo (thuïc). Hoaëc coù caùc loaøi höõu tình khaùc töï mình khoâng coù söùc löïc töï haïi maïng mình, nhöng keû khaùc coù theá löïc maïnh laøm haïi maïng soáng mình..., thì goïi laø coù ñöôïc töï theå chæ do ngöôøi khaùc haïi maø mình khoâng töï haïi. - Theá naøo laø coù ñöôïc töï theå maø mình vaø ngöôøi ñeàu haïi? Ñaùp: Nhö coù caùc loaøi höõu tình coù theá löïc maïnh coù theå töï huûy maø cuõng coù theå gieát cheát keû khaùc ñöôïc. Ñaây laø loaøi naøo? Töùc laø caùc loaøi nhö voi, ngöïa, laïc ñaø, traâu, boø, löøa, deâ, nai, traâu nöôùc v.v... Laïi coù caùc loaøi höõu tình khaùc töï mình coù theå töï gieát haïi maïng mình maø cuõng gieát haïi ñöôïc keû khaùc ñöôïc. Ñoù goïi laø coù töï theå maø mình vaø ngöôøi ñeàu haïi ñöôïc. - Theá naøo laø coù töï theå maø caû mình vaø ngöôøi ñeàu khoâng theå haïi ñöôïc? Ñaùp: Nhö coù caùc loaøi höõu tình töï mình khoâng coù theá löïc maïnh ñeå töï huûy maø cuõng khoâng theå gieát haïi ngöôøi khaùc ñöôïc. Ñoù laø nhöõng loaøi naøo? Ñaáy laø caùc trôøi coõi Saéc vaø Voâ saéc, caùc loaøi höõu tình ñang truï vaøo ñònh voâ töôûng, ñònh dieät taän vaø töø ñònh, hay caùc loaøi höõu tình ñang truï vaøo ñôøi soáng (höõu) sau cuøng, Phaät khieán Phaät thoï kyù (kyù) cho caùc vua Chuyeån luaân Thaùnh vöông vaø meï Luaân vöông ñang mang thai. Hoaëc thaân sau cuøng cuûa Boà-taùt vaø meï cuûa Boà-taùt khi ñang mang thai Ngaøi. Con oâng Tröôûng giaû Caêng-kyø-la-oát-ñaùt-la-baø-la-ni-tö, con oâng Tröôûng giaû thaønh Vöông-xaù laø Da-xaù ñoàng maïng, Long vöông Ai-la-phaït-noa, Long vöông Thieän truï, Maõ vöông Ba-la-hoâ, Dieãn Ma vöông v.v... vaø taát caû nhöõng ñòa nguïc. Laïi caùc loaøi höõu tình khaùc töï mình khoâng theå gieát haïi mình hoaëc gieát haïi ngöôøi khaùc ñöôïc. Ñoù goïi laø coù ñöôïc töï theå maø

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 9 145

mình vaø ngöôøi ñeàu khoâng haïi ñöôïc. Baøi keä (OÁt-ñaø-nam) thöù naêm: Naêm: Boán phaùp coù taùm, Laø löu, lôïi, thöù, khoå, Boán aùc, dieäu, ngöõ, haïnh, Boán phi vaø boán Thaùnh ngoân. Goàm coù: Boán thöù haïnh thuaän löu Boå-ñaëc-giaø-la, boán thöù haïnh töï lôïi Boå-ñaëc-giaø-la, boán thöù töø toái ñeán nôi toái Boå-ñaëc-giaø-la, boán thöù töï khoå Boå-ñaëc-giaø-la, boán thöù haïnh AÙc ngöõ, boán thöù haïnh Dieäu ngöõ, boán phi Thaùnh ngoân, boán Thaùnh ngoân. Boán thöù haïnh thuaän löu Boå-ñaëc-giaø-la: 1. Haïnh thuaän löu Boå-ñaëc-giaø-la. 2. Haïnh nghòch löu Boå-ñaëc-giaø-la. 3. Töï truï Boå-ñaëc-giaø-la. 4. Ñaùo bæ ngaïn Boå-ñaëc-giaø-la. - Theá naøo laø haïnh thuaän löu Boå-ñaëc-giaø-la? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät loaïi Boå-ñaëc-giaø-la quen soáng theo caùc thoùi duïc, gaây taïo caùc nghieäp xaáu aùc chaúng thieän. Ñoù goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la haïnh thuaän löu. Vì sao goïi laø haïnh thuaän löu Boå-ñaëc-giaø-la? AÙi duïc laø doøng thaùc sinh töû, loaïi Boå-ñaëc-giaø-la naøy thuaän theo doøng ñoù maø ñi. Chuùng maïnh daïn ñi vaøo choán aáy vì ñoù laø loái moøn chuùng thöôøng qua laïi, laø nôi in daáu chaân quen thuoäc cuûa chuùng. Cho neân goïi laø haïnh thuaän löu Boå-ñaëc-giaø- la (Boå-ñaëc-giaø-la xuoâi doøng). - Theá naøo haïnh nghòch löu Boå-ñaëc-giaø-la? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät loaïi Boå-ñaëc-giaø-la thaáy roõ tính chaát hung tôïn döõ daèn cuûa tham saân si, luoân luoân gheâ tôûm sôï haõi tai hoïa cuûa tham saân si neân thöôøng sinh loøng lo laéng buoàn khoå. Do chuùng luoân luoân chaùn sôï lo laéng cho neân bao giôø cuõng aân caàn sieâng naêng tu taäp cho maõi ñeán hôi thôû cuoái cuøng, luùc naøo cuõng thuaàn nhaát veïn toaøn, luoân soáng ñôøi phaïm haïnh trong traéng. Ñoù goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la ngöôïc doøng (haïnh nghòch löu). Vì sao goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la ngöôïc doøng? AÙi duïc laø doøng thaùc sinh töû. Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la naøy ñaõ döùt tröø ñöôïc aùi duïc, cho neân chæ tuøy thuaän maø ñi vaøo choán aáy. Nôi aáy cuõng laø con ñöôøng maø hoï thöôøng qua laïi vaø nôi in daáu chaân quen thuoäc. Cho neân goïi ñoù laø Boå-ñaëc-giaø-la ngöôïc doøng. - Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la töï truï?

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 9 146

Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät loaïi Boå-ñaëc-giaø-la thöôøng ôû nôi A-lan-nhaõ hoaëc truù nôi coäi caây, hay ôû nhöõng nôi yeân tónh vaéng veû, thöôøng reøn luyeän tu taäp, laøm voâ soá caùc haïnh, luoân tö duy suy tìm chaân chaùnh, neân chöùng ñöôïc ñònh taâm yeân vaéng tòch tónh. Do ñònh taâm naøy maø ñoaïn tröø ñöôïc naêm phaàn döôùi cuûa kieát söû (phaàn thoâ) vaø seõ ñöôïc hoùa sinh, töùc laø ôû ngay trong coõi sinh töû maø chöùng ñöôïc Nieát-baøn. Chaúng coøn phaûi sinh laïi trong coõi Duïc naøy nöõa. Ñoù goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la töï truï. Vì sao goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la töï truï? Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la naøy ôû trong coõi hoùa sinh maø chöùng ñöôïc Nieát-baøn, chaúng coøn sinh trôû laïi coõi Duïc naøy nöõa. Cho neân goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la töï truï. - Theá naøo goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la ñaùo bæ ngaïn? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Caùc thaày Bí-soâ

neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät loaïi Boå-ñaëc-giaø-la thöôøng ôû nôi A lan nhaõ hoaëc truù beân goác caây, hay ôû nhöõng choán yeân tónh vaéng veû, thöôøng reøn luyeän tu taäp, laøm voâ soá caùc haïnh. Luoân tö duy suy tìm chaân chaùnh, neân chöùng ñöôïc ñònh taâm yeân vaéng tòch tónh. Chính do ñònh taâm naøy maø döùt saïch taát caû laäu hoaëc, chöùng ñöôïc voâ laäu. Taâm trí ñaõ giaûi thoaùt. ÔÛ trong hieän ñôøi maø chöùng ñöôïc trí tueä saùng suoát. Nhaän bieát ñaày ñuû caùc moân, thaáu suoát taát caû caùc phaùp moät caùch ñuùng ñaén chaân thaät. “Ñôøi soáng cuûa ta ñaõ heát, Phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc ñaõ laøm xong, khoâng thoï thaân sau”. Theá neân goïi laø Boå-ñaëc- giaø-la ñaùo bæ ngaïn. Vì sao goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la ñaùo bæ ngaïn? Coù thaân sinh töû neân goïi laø bôø naøy. Khi caùc aùi duïc ñaõ döùt, lìa boû taát caû nhieãm tröôùc phieàn naõo, chöùng ñöôïc Nieát-baøn tòch dieät mieân vieãn..., goïi ñoù laø bôø kia. Loaïi Boå- ñaëc-giaø-la naøy ñaõ döùt aùi, lìa nhieãm, yeân laëng vónh vieãn. Theá neân bôø Nieát-baøn kia ñaõ tôùi ñöôïc, ñaõ leân ñöôïc, ñaõ sôø chaïm ñöôïc roài. Do ñoù goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la ñaùo bæ ngaïn (giaùc ngoä). Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi keä: Chöa dieät lìa aùi duïc, Cheát chìm trong aùi duïc, Ta baûo laø thuaän doøng, Luoân luoân chòu sinh töû. Neáu truï vaøo chaùnh nieäm, Chaúng nhieãm thoùi aùi duïc, Lo laéng lìa xa duïc, Ta baûo laø ngöôïc doøng. Ñoaïn döùt naêm phieàn naõo, Luoân ñoaïn tröø naêm phaùp,

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 9 147

Taâm ñöôïc ñònh cao caû, Ta baûo laø töï truï. Khaép caùc phaùp hôn keùm, Giaûi thoaùt, khoâng coøn chi, Keû trí ñaõ giaûi thoaùt, Ta baûo ñeán bôø kia. Boán thöù Boå-ñaëc-giaø-la tö lôïi: 1. Boå-ñaëc-giaø-la coù haïnh töï lôïi, khoâng coù haïnh lôïi tha. 2. Boå-ñaëc-giaø-la coù haïnh lôïi tha, khoâng coù haïnh töï lôïi. 3. Boå-ñaëc-giaø-la coù caû haïnh töï lôïi vaø lôïi tha. 4. Boå-ñaëc-giaø-la khoâng coù haïnh töï lôïi vaø haïnh lôïi tha. - Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la coù haïnh töï lôïi, khoâng coù haïnh lôïi tha? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät loaïi Boå-ñaëc-giaø-la coù khaû naêng vaø tính chaát hieåu bieát nhanh choùng, thaåm ñònh ñuùng ñaén chaéc thaät taát caû caùc phaùp thieän. Do hieåu bieát thaáu ñaùo caën keõ caùc nghóa lyù cuûa caùc giaùo phaùp, neân sieâng gaéng tu taäp reøn luyeän ñaày ñuû caùc haïnh thieän nhö haïnh phaùp tuøy phaùp, haïnh hoøa kính, haïnh tuøy phaùp v.v..., nhöng vì caùch noùi naêng dieãn giaûng chöa kheùo leùo haáp daãn, trình baøy lôøi vaên nghóa lyù chöa ñöôïc saùng suûa toaøn veïn. Ngöôøi naøy chöa thaønh töïu ñöôïc lôøi noùi cuûa baäc thöôïng thuû laø lôøi noùi hoa myõ, lôøi noùi roõ raøng, khoâng toái nghóa toái yù, lôøi noùi deã hieåu; ngöôøi naøy coù lôøi noùi khoâng coù caên cöù, khoâng chính xaùc, lôøi noùi khoâng döùt khoaùt, noùi loøng voøng... Ngay caû khi muoán chæ roõ nghóa lyù cho ngöôøi khaùc hieåu thì cuõng khoâng theå trình baøy, höôùng daãn chæ daïy ñöôïc, khoâng theå khuyeán khích, an uûi uûy duï, hay ngôïi khen keû khaùc baèng nhöõng lôøi, nhöõng caùch an uûi khuyeán khích ngôïi khen kheùo leùo ñuùng choã ñuùng luùc, ñuùng yù. Chæ bieát tu taäp caùc phaùp thieän maø thoâi chöù khoâng theå dieãn giaûng thuyeát phaùp cho boán chuùng, moïi ngöôøi ñöôïc. Theá neân goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la coù haïnh töï lôïi, khoâng coù haïnh lôïi tha. - Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la coù haïnh lôïi

tha, khoâng coù haïnh töï lôïi? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät loaïi Boå-ñaëc-giaø-la ñoái vôùi caùc phaùp thieän thì khoâng coù khaû naêng hieåu bieát nhanh choùng, thaåm ñònh saùng suoát ñöôïc. Ñoái vôùi caùc phaùp, ngöôøi naøy cuõng khoâng bieát ñöôïc nghóa lyù cuõng chaúng hieåu roõ caùc phaùp. Laïi chaúng chòu coá gaéng reøn luyeän tu taäp caùc haïnh phaùp tuøy phaùp, haïnh hoøa kính, haïnh tuøy phaùp... Traùi laïi phaàn noùi naêng lôøi leõ thì heát söùc kheùo leùo, nghóa lyù ñaày ñuû. Ngöôøi naøy cuõng thaønh töïu ñöôïc lôøi noùi cuûa haøng thöôïng thuû laõnh ñaïo vôùi lôøi hoa myõ, lôøi tuyeät dieäu, lôøi roõ raøng deã hieåu

deã nhôù, lôøi noùi khoâng caàn lôïi döôõng, lôøi noùi khoâng loøng voøng. Ngay nhö khi muoán ñem nghóa lyù chæ daãn cho moïi ngöôøi hieåu bieát thì ñeàu coù theå trình baøy, höôùng daãn, khích leä, an uûi vaø ngôïi khen kheùo leùo. Ñoái vôùi vieäc tu trì caùc phaùp thieän thì coù theå dieãn giaûng thuyeát phaùp cho boán chuùng nghe hieåu. Ñoù goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la laøm lôïi cho ngöôøi, khoâng laøm lôïi cho mình. - Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la laøm lôïi mình, lôïi ngöôøi? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät haïng Boå-ñaëc-giaø-la coù khaû naêng thaáu hieåu nhanh choùng vaø thaåm ñònh ñuùng ñaén caùc phaùp thieän. Ngöôøi naøy thaáu suoát nghóa lyù vaø raønh reõ caùc phaùp. Laïi luoân coá gaéng tu taäp reøn luyeän ñuû caùc haïnh nhö haïnh phaùp tuøy phaùp, haïnh hoøa kính, haïnh tuøy phaùp vaø noùi naêng lôøi leõ raát kheùo leùo haáp daãn, nghóa lyù ñaày ñuû... Ngöôøi naøy cuõng thaønh töïu ñöôïc lôøi noùi cuûa haøng thöôïng thuû laõnh ñaïo, vôùi lôøi noùi hoa myõ tuyeät dieäu, lôøi roõ raøng deã hieåu deã nhôù, lôøi noùi khoâng caàn lôïi döôõng, lôøi noùi khoâng loøng voøng... Ngay nhö khi muoán ñem nghóa lyù chæ daãn cho moïi ngöôøi hieåu bieát thì ñeàu coù theå trình baøy, höôùng daãn, khích leä, an uûi hoaëc ngôïi khen raát kheùo leùo. Ñoái vôùi vieäc tu trì caùc phaùp thieän thì cuõng coù theå dieãn giaûng thuyeát phaùp cho boán chuùng cuøng nghe hieåu. Ñoù goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la laøm lôïi mình, lôïi ngöôøi. - Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la caû haïnh töï lôïi vaø lôïi tha ñeàu khoâng coù? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät haïng Boå-ñaëc-giaø-la khoâng hieåu bieát nhanh choùng cuõng khoâng thaåm ñònh ñuùng ñaén caùc phaùp thieän. Do khoâng bieát phaùp, nghóa phaùp neân khoâng theå sieâng naêng tu taäp reøn luyeän caùc haïnh nhö haïnh phaùp tuøy phaùp, haïnh hoøa kính, haïnh tuøy phaùp vaø noùi naêng lôøi leõ khoâng ñöôïc kheùo leùo, trình baøy nghóa lyù cuõng thieáu soùt khoâng troïn veïn, cuõng khoâng thaønh töïu ñöôïc lôøi noùi cuûa haøng thöôïng thuû, lôøi noùi hoa myõ, tuyeät dieäu. Vaø caùch trình baøy vaãn khoâng roõ raøng, deã hieåu deã nhôù. Cho ñeán vieäc muoán chæ baøy cho ngöôøi khaùc chuùt ñænh nghóa lyù thì cuõng khoâng theå naøo trình baøy höôùng daãn khuyeán khích an uûi hay khen ngôïi ñöôïc. Ñoái vôùi caùc phaùp thieän ñeå tu trì cuõng khoâng theå naøo trình baøy thuyeát giaùo cho ai ñieàu chi. Ñoù laø Boå-ñaëc-giaø-la maø caû haïnh töï lôïi vaø lôïi tha ñeàu khoâng coù. Coù boán loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töø choã toái ñeán choã toái: AÁy laø: 1. Loaïi

Boå-ñaëc-giaø-la töø choã toái ñeán choã toái. 2. Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töø choã toái ñeán choã saùng. 3. Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töø choã saùng ñeán choã toái. 4. Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töø choã saùng ñeán choã saùng.

- Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la töø choã toái ñeán choã toái? Ñaùp: Nhö Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät haïng Boå-ñaëc-giaø-la chaúng may sinh vaøo gia ñình baàn tieän ngheøo heøn goïi laø nhaø chieân ñaø la hay nhaø Boå-yeát-baø, hoaëc trong caùc gia ñình thôï thuyeàn, gia ñình kyõ nhaïc, hoaëc thuoäc moät chuûng loaïi khaùc maø heát söùc baàn cuøng, khoán khoå, haï tieän. Luoân luoân côm aên aùo maëc ñeàu thieáu thoán, taâm thaàn laïi xaáu xí, heøn moïn neân ai cuõng khinh khi nhôøm tôûm. Do ñoù moïi ngöôøi gaùn cho caùi teân laø toái ñen. Ngöôøi naøy töø choã xaáu xa ñen toái ñoù maø taïo ra caùc haønh ñoäng vieäc laøm lôøi noùi vaø yù nghó ñeàu xaáu heát. Vì taïo caùc nghieäp aùc ñoù neân khi cheát roài thì bò ñoïa vaøo caùc ñöôøng döõ, sinh vaøo choán ñòa nguïc. Neân bieát haïng Boå-ñaëc-giaø-la nhö theá gioáng nhö ngöôøi töø choán toái taêm naøy laïi ñeán choã toái taêm khaùc, töø haàm xí dô baån thoái tha naøy laïi rôi vaøo haàm tieâu hoâi haùm khaùc, töø doøng thaùc luõ cuoàng baïo naøy laïi laën huïp vaøo doøng thaùc luõ kinh hoàn khaùc. Môùi vöøa thoaùt khoûi choán lao tuø naøy laïi chui ngay vaøo nguïc thaát kieân coá khaùc. Khaùc naøo laáy chaát maùu muû thoái tha naøy ñeå röûa chaát maùu muû hoâi tanh kia. Töø thaân baàn tieän khoán cuøng naøy maø taïo ra caùc toäi aùc, caùc nghieäp chaúng thieän thì cuõng gioáng nhö theá. Ñoù goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la töø choã toái ñeán choã toái. - Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la töø choã toái ñeán choã saùng? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät haïng Boå-ñaëc-giaø-la sinh vaøo choán baàn tieän goïi laø Chieân-ñaø-la, roäng noùi cho ñeán goïi laø toái ñen. Nhöõng ngöôøi aáy töø choã toái taêm ñoù maø taïo ra caùc nghieäp haïnh toát ñeïp veà thaân, ngöõ, yù. Do nhaân duyeân toát ñeïp ñoù, sau khi cheát ñöôïc sinh leân caùc coõi thieän nhö ñöôïc sinh leân caùc cung trôøi. Neân bieát loaøi Boå-ñaëc-giaø-la nhö theá gioáng nhö ngöôøi töø ñaát leân ngoài treân gheá, töø gheá leân ngoài treân toøa, töø toøa leân ngoài treân kieäu, treân xe, töø xe leân ngoài treân ngöïa, töø ngöïa leân ngoài treân voi, töø voi leân ngöï treân ñieän. Töø thaân baàn cuøng haï tieän maø taïo ra caùc haïnh nghieäp toát ñeïp thì cuõng nhö theá. Ñoù goïi laø Boå-ñaëc-giaø-la töø choã toái ñeán choã saùng. - Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la töø choã saùng ñeán choã toái? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät soá haïng Boå-ñaëc-giaø-la sinh vaøo nhaø giaøu sang goïi laø gia ñình doøng doõi Saùt-ñeá-lôïi, hoaëc doøng doõi Baø-la-moân, hoaëc doøng doõi Tröôûng giaû, hoaëc caùc doøng doõi cö só lôùn, hoaëc moät trong nhöõng doøng doõi lôùn khaùc. Trong gia ñình coù ñuû caùc thöù ngoïc baùu, y phuïc thöùc aên ñoà uoáng, ñaày tôù keû haàu, voi ngöïa, traâu deâ, kho taøng, tieàn cuûa, thoùc luùa cuøng taát caû vaät duïng caàn thieát khaùc ñeàu ñaày ñuû. Ngöôøi trong nhaø thì hình töôùng ñeïp ñeõ ñoan chính, noùi naêng oai veä ai cuõng kính meán goïi laø saùng. Nhöng keû naøy

töø choã saùng rôõ ñoù, taïo ra caùc haïnh xaáu xa ñoäc aùc cuûa thaân, ngöõ, yù. Do caùc nghieäp naøy, maø khi cheát bò ñoïa vaøo caùc ñöôøng döõ, bò nhoát vaøo ñòa nguïc. Neân bieát loaïi Boå-ñaëc-giaø-la naøy gioáng nhö ngöôøi töø ñeàn thôø böôùc xuoáng ngoài voi roài xuoáng ngoài ngöïa, roài ngoài kieäu xe, roài ngoài xuoáng toøa, ngoài gheá vaø xuoáng ñaát maø naèm! Töø thaân giaøu sang maø taïo ra caùc haïnh aùc cuõng gioáng nhö theá. Ñoù laø loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töø choã saùng ñeán choã toái. - Theá naøo laø Boå-ñaëc-giaø-la töø choã saùng ñeán choã saùng? Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät soá Boå-ñaëc-giaø-la sinh vaøo nôi giaøu sang töùc laø nhö gia ñình doøng doõi Saùt-ñeá-lôïi, roäng keå cho ñeán goïi laø saùng. Ngöôøi naøy töø choã saùng maø taïo ra caùc haïnh nghieäp toát ñeïp cuûa thaân, ngöõ, yù vaø chính vì caùc haïnh thieän ñoù maø ñöôïc sinh vaøo caùc choán toát ñeïp nhö ôû caùc coõi trôøi chaúng haïn. Vaäy neân bieát loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö theá gioáng nhö ngöôøi töø gheá naøy sang ngoài gheá khaùc, töø ngöïa sang ngöïa, töø voi sang voi, töø ñieän naøy ñi ñeán ñeàn kia. Töùc laø töø thaân giaøu sang roài phaùt sinh caùc haïnh thieän toát ñeïp thì cuõng nhö theá. Ñoù laø Boå-ñaëc-giaø-la töø choã saùng naøy ñeán nôi saùng khaùc. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi keä: 1. Coù nhöõng keû ngheøo heøn, Khoâng loøng tin, giaän döõ, Tham lam öa laøm aùc, Öa voïng töôûng taø kieán. Thaáy Sa-moân, Phaïm chí, Keû ñuû giôùi ña vaên, Khoâng kính coøn cheâ maéng, Noùi ta chaúng cuùng thí. Cheâ thí nhaän vaät thí, Hoï tuøy nghieäp sinh töû, Ñoïa ñöôøng aùc ñòa nguïc, Laø töø toái sang toái. 2. Coù nhöõng keû baàn tieän, Coù loøng tin khoâng giaän, Bieát hoå theïn, chaùnh kieán, Öa thí, lìa tham lam. Thaáy Sa-moân, Phaïm chí, Keû ñuû giôùi ña vaên, Vui möøng maø ñoùn tieáp,

Cung kính vaø cuùng döôøng.
Khen thí nhaän vaät thí,
Hoï tuøy nghieäp sinh töû,
Sinh coõi laø thieân cung,
Laø töø toái sang saùng.
3. Coù nhöõng keû giaøu sang,
Khoâng tin laïi giaän döõ,
Tham lam öa laøm aùc,
Meâ voïng töôûng taø kieán.
Thaáy Sa-moân Phaïm chí,
Keû ñuû giôùi ña vaên,
Chaúng kính coøn cheâ cöôøi,
Noùi ta khoâng cuùng thí.
Cheâ thí nhaän vaät thí,
Hoï tuøy nghieäp sinh töû,

Ñoïa ñöôøng aùc ñòa nguïc,
Laø töø saùng sang toái.
4. Coù nhöõng keû sang giaøu,
Coù loøng tin, khoâng giaän,
Bieát hoå theïn, chaùnh kieán,
Öa thí, lìa tham lam.
Thaáy Sa-moân Phaïm chí,
Keû ñuû giôùi ña vaên,
Vui möøng ñeán ñoùn tieáp,
Cung kính vaø cuùng döôøng.
Khen thí nhaän vaät thí,
Hoï tuøy nghieäp sinh töû,
Sinh coõi thieän cung trôøi,
Laø töø saùng ñeán saùng.
Boán loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töï laøm khoå: Goàm coù:
1. Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töï laøm mình khoå nhöng khoâng laøm khoå keû khaùc.
2. Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la laøm keû khaùc khoå nhöng khoâng laøm mình khoå.
3. Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töï laøm mình vaø keû khaùc ñeàu khoå.
4. Loaïi Boå-ñaëc-giaø-la khoâng laøm khoå mình vaø ngöôøi khaùc.
- Theá naøo laø loaïi Boå-ñaëc-giaø-la (chuùng sinh) töï laøm khoå mình nhöng khoâng laøm ngöôøi khaùc khoå?
SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 9 152

Ñaùp: Nhö Ñöùc Theá Toân coù noùi: Caùc thaày Bí-soâ neân bieát! ÔÛ ñôøi coù moät soá chuùng sinh soáng cuoäc soáng theo caùch tu haønh khoå haïnh. Nhö soáng traàn truoàng khoâng maëc quaàn aùo, khoâng ôû trong nhaø cöûa, duøng tay boác aên voác uoáng chaúng caàn ñoà ñöïng. Khi aên thì ngoài chung trong ñoáng göôm ñao gaäy goäc, noài chaûo, boàn chaäu. Khoâng phaûi choù nhöng cöù ngoài xoåm tröôùc cöûa maø chôø chöïc xin aên, chaúng keå ruoài bu kieán ñaäu, baát keå dô baån, vuïn naùt, raøng ròt coät chaët hay che ñaäy..., coù ngöôøi trao cho thöùc aên thì cuõng chaúng theøm noùi ñeán ñaây ñi, ñi hay ñöùng laïi. Haïng ngöôøi naøy chæ nhaän thöùc aên töø ngöôøi khoâng mang thai, khoâng phaûi môùi sinh ñeû, khoâng phaûi ñaøn baø cho con buù. Khoâng taïo ra cuõng khoâng laøm hö hoûng vaät gì caû. Khoâng aên thòt, khoâng aên caù hay thòt phôi khoâ, cuõng khoâng uoáng röôïu hay caùc thöù nöôùc uoáng. Hoaëc khoâng aên uoáng chi caû, hoaëc aên moät laàn, hai laàn, ba laàn, boán, naêm, saùu, baûy laàn..., hoaëc chæ xin aên moät nhaø, hai nhaø, ba nhaø, hoaëc boán, naêm, saùu, baûy nhaø; hoaëc chæ aên moät naém, hai naém, ba naém, hoaëc boán, naêm, saùu, baûy naém maø thoâi. Hoaëc aên caùch moät ngaøy, caùch hai ngaøy, ba, boán, naêm, saùu, baûy ngaøy; hoaëc caùch nöûa thaùng hay moät thaùng aên moät laàn. Hoaëc chæ aên rau coû hoaëc aên phaân boø, aên traùi caây hoa coû, hay aên voû traáu luùa leùp, hay aên gaïo teû hoaëc luùa maïch (boät mì) hay ñaäu

loã, hoaëc aên caùc thöù reã caây hay caùc loaïi cuû nôi ñoàng troáng, hoaëc aên caùc thöù quaû rôi laù ruïng... Coøn nhö vieäc maëc thì chæ maëc soâ gai, vaûi thöa xaáu hay coû tranh, coû boà, hoaëc maëc thöù luïa loäc, hay aùo vaûi thoâ baèng loâng, hoaëc len daï deät baèng boâng, hay maëc da thuù, hay loâng chim hoaëc duøng caùc sôïi tre truùc ñan nhau, hoaëc duøng coû caây maø maëc. Veà toùc tai thì coù ngöôøi ñeå toùc daøi, hoaëc cuoän toùc boàng leân treân ñaàu, hoaëc buùi laïi thaønh nhöõng buùi nhoû hoaëc lôùn. Coù ngöôøi thì ñeå raâu maø caïo toùc, coù ngöôøi laïi caïo raâu maø ñeå toùc, hoaëc raâu toùc cuøng ñeå, hoaëc cuøng caïo saïch caû. Coù ngöôøi khoâng caïo maø nhoå, hoaëc chæ nhoå toùc hoaëc raâu, hoaëc raâu toùc ñeàu nhoå caû. Coù ngöôøi thì luoân ñöa hai tay leân trôøi, coù keû cöù maõi kieãng moät chaân maø ñöùng. Coù keû chæ thích ñöùng hoaøi, keû khaùc thì naèm maõi treân giöôøng. Ngöôøi laïi ngoài xoaïc ñuøi ra maø tu khoå haïnh, coù ngöôøi naèm treân gai, hoaëc naèm treân tro buïi, hoaëc naèm treân maáy khuùc caây ngaén (chaøy) hoaëc treân maáy taám vaùn, hoaëc laáy phaân boø boâi treân ñaát roài naèm leân, hoaëc coù ngöôøi thích thôø löûa, coù khi moãi ngaøy cuùng thôø ñeán ba laàn. Coù ngöôøi thích naèm treân nöôùc (bôi ngöûa treân nöôùc), moãi ngaøy bôi ñeán ba laàn. Coù keû co moät chaân nhaûy coø coø maø ñi, böûa sau ñoåi chaân khaùc. Coù voâ soá söï coá gaéng chòu khoå nhö theá, chính mình töï haønh haï mình laøm khoå laáy mình. Ñoù laø loaïi chuùng sinh töï laøm khoå mình, nhöng khoâng laøm khoå ngöôøi khaùc.

SOÁ 1536 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA TAÄP DÒ MOÂN TUÙC - Quyeån 9 153

Taïi sao loaïi chuùng sinh ñoù laïi töï laøm khoå mình maø khoâng laøm khoå ngöôøi khaùc? Vì hoï töï laøm khoå ñeå töï sinh soáng. Neân goïi teân nhö theá. - Theá naøo laø loaïi Boå-ñaëc-giaø-la (chuùng sinh) laøm khoå ngöôøi khaùc maø chaúng töï laøm khoå mình? Ñaùp: Nhö nhöõng keû gieát moå heo, deâ, gaø, vòt..., hoaëc baét chim baét caù hoaëc saên thuù, hoaëc laøm giaëc, hoaëc laø keû caàm ñaàu (laùi) thaùi thòt laøm nem, chaû hoaëc laøm ngheà yeám maïch hay teân tuø coi nguïc, hoaëc naáu thòt choù, hoaëc ñaët baãy löôùi. Ñoù laø loaïi chuùng sinh laøm khoå keû khaùc nhöng chaúng laøm khoå mình. Vì sao loaïi chuùng sinh ñoù goïi laø loaïi chuùng sinh laøm khoå ngöôøi khaùc maø chaúng laøm khoå mình? Do hoï laøm khoå keû khaùc laø ñeå sinh soáng cho neân goïi teân nhö theá. - Theá naøo laø loaïi Boå-ñaëc-giaø-la töï laøm khoå mình maø cuõng laøm khoå ngöôøi khaùc? Ñaùp: Nhö coù vò vua chuû teá leã, khi muoán cuùng teá daâng leã thì tröôùc heát trong noäi thaønh phaûi xaây döïng trang trí caùi ñaøn traøng ñeå cuùng teá roài duøng caùc thöù daàu vaø söõa, kem thoa khaép thaân theå, xoõa toùc ñeå loä ñænh ñaàu, mình maëc lôùp da nai ñen, tay caàm söøng nai chaø khaép thaân theå. Hoaëc khi cuùng thôø löûa, hoaëc khi teá leã trôøi thì ôû treân ñaøn traøng maø nhòn ñoùi töï ñaøy ñoïa thaân mình. Roài laáy chaát vaøng hoøa vôùi söõa traâu meï vaø ngheù con, taïo neân moät chaát söõa ñaëc bieät duøng ñeå cuùng teá thaàn löûa vaø teá trôøi. Sau vò chuû teá thì ñeán vua, hoaøng haäu, caùc vò ñaïi thaàn teå töôùng, roài keá ñoù laø caùc baø con thaân thích ôû trong ñaøn traøng cuùng teá cuøng gieát haïi caùc loaøi traâu chuùa, traâu nöôùc, traâu caùi (traâu meï) traâu ngheù vaø caùc thöù gaø, vòt, heo, deâ, caùc loaøi thuù..., vaø maéng chöûi traùch cöù hình phaït khuûng boá baø con thaân thích caùc keû haàu

caän (taû höõu) khieán hoï phaûi khoùc loùc buoàn raàu lo laéng saàu than. Ñoù goïi laø loaïi chuùng sinh töï laøm khoå mình vaø laøm khoå caû ngöôøi khaùc. Vì sao loaïi chuùng sinh ñoù laïi töï laøm khoå mình vaø laøm khoå ngöôøi khaùc? Hoï laøm nhö theá vì ñeå sinh soáng. Theá neân goïi laø keû töï laøm khoå mình vaø laøm khoå ngöôøi khaùc. - Theá naøo laø loaïi Boå-ñaëc-giaø-la khoâng laøm khoå mình vaø cuõng chaúng laøm khoå ai? Ñaùp: Ñaây chính laø chö Nhö Lai, Chaùnh Ñaúng Giaùc, Minh Haïnh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät, Baïc Giaø Phaïm xuaát hieän ra ñôøi noùi chaùnh phaùp giaûng daïy chæ baøy caùc ñieàu thieän ñuû moïi trình ñoä töø thaáp, trung bình ñeán cao. Vaên chöông nghóa lyù raát tuyeät, nhaát quaùn ñaày ñuû veïn toaøn, phaïm

haïnh thanh tònh trong traéng. Toaøn theå thieän nam tín nöõ khi nghe caùc phaùp ñoù thì khôûi loøng tin töôûng thanh tònh saâu xa. Khi ñaõ tin töôûng thanh tònh roài thì suy tö tìm hieåu thaáy raèng neáu ôû nhaø thì voâ soá söï vieäc voâ nghóa caáu ueá noù böùc baùch troùi buoäc giam nhoát nhö choán lao tuø, coøn khi xuaát gia thì nhö daïo chôi thaêm thuù choán ñoàng hoang baùt ngaùt hay giöõa khoaûng khoâng meânh moâng, vì ñaõ lìa xa moïi ñieàu noùi naêng taïp nhaïp... Keû naøo coøn ham meâ baän bòu gia ñình nhaø cöûa thì khoâng theå naøo suoát ñôøi heát mình sieâng naêng tu taäp reøn luyeän moät caùch tinh thuaàn troïn veïn ñöùc phaïm haïnh thanh tònh traéng trong. Vì theá töø nay ta caàn phaûi tin töôûng chaùnh phaùp caïo boû raâu toùc, maëc aùo caø sa. Lìa boû ñôøi soáng baän bòu gia ñình, leân ñöôøng gia nhaäp vaøo cuoäc du haønh khaép choán... Sau khi tính suy caën keõ thì bao nhieâu taøi saûn ñòa vò baø con thaân thuoäc duø nhieàu hay ít, lôùn beù ñeàu töø boû xa lìa. Roài do taâm chaùnh tín maø caïo boû raâu toùc khoaùc aùo caø sa, xa lìa cuoäc soáng gia ñình baän bòu, gia nhaäp vaøo ñoaøn du taêng khaát só. Khi ñaõ xuaát gia thì thoï trì tuaân giöõ giôùi haïnh thanh tònh, sieâng naêng giöõ gìn caùc luaät leä thích hôïp (bieät giaûi). Caùc phaùp taéc tuaân haønh ñeàu toaøn veïn ñaày ñuû, theá neân duø moät loãi laàm beù nhoû cuõng heát söùc kieân deø lo laéng giöõ gìn. ÔÛ nôi naøo coù dieãn giaûng daïy hoïc ñeàu tìm tôùi xin thoï giaùo heát loøng. Khoâng bao giôø saùt sinh haïi vaät, xa haún caùc thöù binh khí dao gaäy, coù loøng töø bi traøn treà, luoân xaáu hoå xeùt loãi mình. Ñoái vôùi caùc sinh vaät töø loaøi tröùng kieán haï ñaúng beù xíu cuõng heát loøng thöông xoùt, chaúng heà gaây toån haïi, vì ñaõ quyeát döùt haún söï gieát haïi. Cuõng khoâng heà troäm cöôùp, traùi laïi coøn öa thích laøm vieäc boá thí. Ñoái vôùi caùc vaät ñöôïc cuùng döôøng boá thí trong saïch thì löôïng söùc mình maø thoï duïng. Ñoái vôùi caùc vaät duïng ñang coù khoâng heà meâ ñaém nhieãm tröôùc. Luoân luoân giöõ gìn töï theå mình luùc naøo cuõng thanh tònh khoâng loãi laàm toäi loãi, vì ñaõ quyeát döùt haún söï troäm cöôùp. Boû haún vieäc daâm duïc taø haïnh, luoân tu taäp reøn luyeän phaïm haïnh vaø caùc haïnh cao xa, caùc haïnh nhieäm maàu, ñeå taâm trí luoân ñöôïc thanh khieát trong saïch, maø xa haún muøi dô cuûa daâm duïc, vì ñaõ quyeát lìa haún loái soáng traùi phaïm haïnh. Töø boû khoâng bao giôø noùi doái, chæ thích noùi lôøi thaønh thöïc, nhöõng lôøi ñuùng ñaén chaéc thaät, lôøi ñaùng tin, lôøi ñaùng tuaân haønh thöøa nhaän, nhöõng

lôøi leõ khoâng bao giôø gaây hieåu laàm tranh caõi, vì quyeát döùt haún lôøi doái traù. Vaø khoâng bao giôø noùi lôøi ly giaùn vaø phaù hoaïi keû khaùc. Chaúng choïc bò thoùc thoïc bò gaïo, chaúng ñem lôøi hai beân noùi xaáu nhau maø noùi cho nhau nghe. Traùi laïi thöôøng tìm caùch keát hôïp laïi nhöõng keû ñaõ chia lìa. Nhöõng keû naøo ñaõ thuaän thaûo meán thöông nhau thì caøng giuùp cho theâm gaén boù beàn chaët. Luoân luoân thích noùi lôøi keát hôïp maø chaúng khi naøo noùi lôøi phaân caùch hai beân, vì ñaõ quyeát lìa boû noùi lôøi ly

giaùn. Laïi boû haún noùi nhöõng lôøi döõ daèn thoâ tuïc. Khoâng bao giôø noùi lôøi thoâ tuïc döõ daèn, cuõng khoâng gaây söï khoå sôû khieán ngöôøi khaùc hôøn gheùt nhau. Do ñoù cuõng khieán nhieàu ngöôøi khoâng meán, khoâng thích, khoâng möøng, khoâng vui... laøm chöôùng ngaïi söï tu taäp thieàn ñònh, quyeát ñònh phaûi döùt boû haún nhöõng lôøi noùi ñoäc aùc döõ daèn thoâ tuïc ñoù. Traùi laïi chæ noùi nhöõng lôøi leõ oân toàn eâm aùi dòu daøng vöøa tai öng yù vaø vui veû, hoa myõ kheùo leùo nhöng thanh tònh veïn toaøn. Lôøi noùi roõ raøng deã hieåu khieán moïi ngöôøi thích nghe, khoâng caàn lôïi döôõng, khoâng noùi loøng voøng khieán moïi ngöôøi ñeàu ham thích vui möøng. Vôùi lôøi noùi kheùo leùo hoa myõ cuoán huùt haáp daãn coù moät söùc ñaëc bieät thuùc ñaåy moïi ngöôøi haêng haùi tu taäp caùc thieàn ñònh, aáy laø do ñaõ quyeát döùt boû lôøi noùi döõ daèn thoâ tuïc, laïi theâm khoâng bao giôø noùi lôøi caáu ueá taïp nhaïp. Khi noùi thì ñuùng luùc ñuùng nôi, coøn trình baøy giaùo phaùp vôùi nghóa lyù cao sieâu, chaân thaät, tòch tónh..., moät caùch lôùp lang thöù töï, coù nguyeân côù söï kieän ñaày ñuû, ñuùng lyù hôïp leõ, khoâng laãn loän taïp nhaïp, khoâng loãi laàm caáu ueá. Do ñoù maø daãn ñeán caùc nghóa lyù raát ích lôïi caàn thieát. Ñoù laø quyeát yù döùt haún lôøi noùi caáu ueá taïp nhaïp. Ngoaøi ra coøn khoâng tham döï vaøo caùc vieäc buoân baùn, traùo ñaáu, söûa caân, aên gian, caân, ñong, ño ñeám..., cuõng khoâng nuoâi suùc vaät nhö voi, ngöïa, traâu, löøa, gaø, heo, choù..., caû ñeán nhöõng keû haàu hai giuùp vieäc, ñaày tôù trai gaùi lôùn beù maø keát laøm baïn beø thaân thuoäc. Cuõng khoâng nhaän chöùa caát luùa thoùc, ñaäu neáp v.v..., cho ñeán vaøng baïc chaâu baùu cuõng chaúng caát giöõ. Khoâng aên sai buoåi (sau giôø ngoï) hoaëc aên moät thöù duy nhaát. Khoâng ñuùng choã ñuùng luùc thì khoâng bao giôø böôùc chaân ñeán. Caû khi noùi naêng hay im laëng ñeàu khoâng gaây söï hieåu laàm nghi kî baøn luaän khen cheâ dò nghò. Maëc thì chæ thích vaûi gai thöa xaáu coát ñeå che thaân, coøn aên thì chæ duøng vöøa ñuû cho qua côn ñoùi khaùt. Phaøm khi ñi hay ngôi nghæ thì y baùt vaãn ôû beân mình, nhö loaøi chim kia ñoâi caùnh vaãn dính saùt vaøo thaân duø bay hay ñaäu. Chính caùc vieäc nhö vöøa keå maø ngöôøi naøy ñaõ thaønh töïu ñöôïc uaån giôùi luoân luoân kín ñaùo giöõ gìn caên moân, vaø an truï vaøo chính nieäm. Do söùc chính nieäm naøy maø haøng phuïc laøm chuû ñöôïc taâm mình. Cho neân duø maét thaáy saéc, tai nghe tieáng, muõi ngöûi muøi thôm thoái, löôõi neám vò, thaân ñuïng chaïm, yù bieát caùc phaùp... Nhöng chaúng heà chaáp töôùng, khoâng meâ ñaém vaøo caùc thöù ñeïp ñeõ vöøa yù. Trong nhöõng tröôøng hôïp nhö theá luoân vöõng vaøng tuaân haønh giôùi phaùp chaët cheõ, ngaên chaän trieät ñeå khoâng ñeå cho taâm töï do

phaùt trieån caùc söï u saàu tham muoán hay caùc loãi xaáu xa chaúng thieän khaùc... Ngöôøi naøy ñaõ ñaït ñöôïc phaàn giôùi haïnh saâu kín neân luoân luoân ngaàm giöõ gìn caùc caên moân. Daãu raèng coù ñuû moïi vieäc noùi naêng ñi ñöùng tôùi lui co duoãi cuùi ñaàu ngaång maët, ñaép y mang baùt..., nhöng bao giôø cuõng truï vaøo chaùnh nieäm, chaùnh

tri; do ngöôøi naøy ñaõ thaønh töïu ñöôïc giôùi haïnh saâu kín thanh tònh, luùc naøo cuõng ngaàm kín giöõ gìn caên moân kieåm soaùt yù thöùc, luoân luoân truï vaøo chaùnh nieäm chaùnh tri, cho neân duø ôû choã naøo trong thaønh aáp thoân xoùm, töø saùng tinh söông khi ñaép y oâm baùt laø ñaõ giöõ gìn phoøng hoä caùc caên, yù thöùc luoân an truï trong chaùnh nieäm, luoân giöõ gìn oai nghi cöû chæ ñoäng taùc, luoân luoân tìm hoïc tu haønh vaø khaát thöïc... Moãi khi khaát thöïc trôû veà, aên xong thì röûa baùt, röûa tay chaân saïch seõ, xong roài thì mang toïa cuï ñeán nôi A-lan-nhaõ hoaëc nôi nuùi non, ñoàng troáng vaéng veû, traùnh xa caùc loaøi aùc thuù hay moïi ngöôøi ñoâng ñaûo, chæ choïn nhöõng nôi vaéng veû yeân tónh, nhöõng nôi chæ coù ñaùm phi nhaân truù nguï, roài ñeán beân goác caây to maø traûi toïa cuï ngoài kieát giaø, löng thaät ngay thaúng. Baây giôø deïp heát moïi ñieàu nghó ngôïi, deïp heát caùc duyeân taïp loaïn roài chuyeân chuù vaøo moät ñieåm ôû tröôùc maët nhö ñaàu choùt muõi chaúng haïn. Taâm chuyeân chuù lìa boû caùc loãi laàm tham lam, saân giaän, hoân meâ nguû guïc hoaëc thaân maõi cöû ñoäng nhuùc nhích, taâm nghó xaèng baäy lung tung hoaëc nghi ngôø do döï... Caùc thöù tuøy phieàn naõo ñoù noù phaù hoaïi döõ doäi caùc phaùp thieän, noù khieán cho söùc trí tueä suy yeáu, keùm saùng suoát khoâng theå chöùng ñöôïc Nieát-baøn maø phaûi laën huïp hoaøi trong bieån sinh töû. Vì lyù do ñoù ta phaûi coá gaéng lìa boû tham duïc vaø moïi aùc phaùp chaúng thieän cho ñeán nhaäp ñònh töø Sô thieàn ñeán Töù thieàn. Ngöôøi naøy do taâm thieàn ñònh, yeân tónh tuyeät vôøi cao caû nhö theá, neân caùc loãi laàm caáu ueá ñeàu saïch heát, trôû neân thuaàn khieát traéng trong, khoâng coøn soùt tí naøo tuøy phieàn naõo. Luoân eâm aùi dòu daøng truï vaøo voâ ñoäng, taâm trí höôùng veà söï dieät heát caùc laäu hoaëc ñeå ñöôïc trí tueä saùng suoát. Cho neân thaáy bieát ñuùng nhö thaät, ñaây laø Khoå thaùnh ñeá, ñaây laø Taäp thaùnh ñeá, ñaây laø Dieät thaùnh ñeá vaø ñaây laø Ñaïo daãn ñeán dieät thaùnh ñeá. Vì thaáy nhö theá, bieát roõ nhö theá neân taâm ñöôïc giaûi thoaùt khoûi caùc duïc laäu, caùc höõu laäu vaø voâ minh laäu. Khi ñaõ giaûi thoaùt ñöôïc caùc thöù ñoù roài thì seõ bieát ñuùng nhö thaät raèng ñôøi soáng cuûa ta ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc laøm ñaõ xong, khoâng coù thaân sau. Theá neân goïi laø loaïi Boå-ñaëc-giaø-la (chuùng sinh) khoâng laøm khoå mình cuõng chaúng laøm khoå ai. Vì sao loaïi chuùng sinh naøy goïi laø khoâng töï laøm khoå mình cuõng chaúng laøm ai khoå? Loaïi naøy laøm nhö theá laø ñeå nuoâi soáng maïng mình, theá neân goïi laø loaïi Boå-ñaëc-giaø- la khoâng töï laøm khoå mình cuõng chaúng laøm khoå ai.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.